

**Ytre Hvaler
nasjonalpark**

Postadresse
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresse
Skjærgårdens hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69 24 70 24
fmovpost@fylkesmannen.no
fmovmoo@fylkesmannen.no

Terje Risberg

Saksbehandler Monika Olsen

Vår ref. 2021/12711-6 432.3

Deres ref.

Dato 21.06.2021

Tillatelse til båtopplag - Ytre Hvaler nasjonalpark - Høgholmen 11 - 48/63

Søknad datert 18.04.21 ble behandlet i Ytre Hvaler nasjonalparkstyre 25.06.2021.

Saksfremlegg til nasjonalparkstyret

Sak 2021/09 Tillatelse til båtopplag - Ytre Hvaler nasjonalpark - Høgholmen 11 - 48/63.

Nasjonalparkstyrets vedtak

Settes inn

Forvalters forslag til vedtak

Det gis tillatelse til opplag av båter på Høgholmen som beskrevet i søknaden fra Risberg. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Båter i opplag skal være merket med eiers navn slik at eier kan kontaktes av oppsynet.
- Opplag av båtene skal ikke være til hinder for ferdselen i området.
- Båtene skal plasseres slik at de ikke er en visuell forstyrrelse i landskapet, og ligge på samme sted som de har vært lagret tidligere år.
- Båtene skal ha en tildekking i nøytral farge (grå/grønn)
- For å redusere skade på vegetasjonen skal utstyret plasseres litt opp fra bakken
- Det skal foretas en opprydding av alle ting som kan lagres andre steder.

Tillatelsen gjelder til 30.06.2024, gitt i medhold av verneforskriften §3 pkt. 1.3 m).

Søknad til nasjonalparkstyret

Høgholmen 11 søker om dispensasjon i henhold til forskrift om vern av Ytre Hvaler nasjonalpark § 3 punkt 1.3 bokstav m for to lettbåter på inntil 15 fots lengde på samme lokalitet som fremgår av flyfoto i vedlegg, samt senere illustrasjoner.

Tillatelse til vinteropplagring av to båter av denne størrelsen vil sikre våre fremtidige behov, og være i tråd med den praksis vi har hatt for vinteropplag siden 1960-tallet. Vi har vekselvis hatt opplag av en landstedsbåt og en robåt eller seiljolle på denne lokaliteten. Båtene legges normalt på land i august/september og settes på sjøen i juni. De ligger også på land i perioder sommerstid hvis hytta ikke er i bruk.

Vi søker om at dispensasjonen for ovennevnte båter blir *flerårig*.

Begrunnelse

Alle tre hyttene ble oppført i/før 1965 før strandloven, og eierne i hytte 11 og 12 og festerne i hytte 22 ble muntlig lovet av selger/fester at vi kunne ha båtene i vika på østsiden av Langholmsundet.

Familien vår har hatt båter i opplag på samme sted i ca. 60 år. Båtliv er for oss en svært viktig del av det å være på hytta. Så vidt vi kan se ligger ikke båtene til hinder for allmenn ferdsel og opphold langs stranden eller vika. De er lagt i en topografisk forsenkning med minimal vegetasjon og tar slikt sett hensyn til landskap og naturmangfold. Båtene er lite synlig fra sjøen og det er heller ikke montert skinner, vinsjer eller annet som går ut over naturen.

Hytta på Høgholmen 11 ligger ca. 30 høydemeter over havet, og om lag 200 meter i luftlinje fra stranden. Det er ikke mulig å bære båtene opp fjellet og vi har derfor i realiteten ingen annen oppbevaringsplass. Dersom vi ikke har mulighet til å oppbevare og bruke båtene, vil det vesentlig forringe vår bruk og gleden vi har av hytta vår

Det er kun ovennevnte tre hytter som har båter i opplag i denne "vika". De tre hyttene sender inn søknad om dispensasjon samtidig. Dermed vil ikke disse søknadene utløse ytterligere søknader om dispensasjon i denne "vika".

Se vedlegg for fullstendig søknad.

Lovhjemmel

Ytre Hvaler nasjonalpark ble opprettet 26.06.2009. Formålet (§ 2) er å:

- *bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,*
 - *bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,*
 - *bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn.*
- Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

I henhold til verneforskriftens § 3 pkt. 1.1 a) er området "vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger...opplag av båter..".

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til opplag av båter i samsvar med forvaltningsplanen (jf. § 3 pkt. 1.3 m). Forvaltningsplanen for nasjonalparken utdyper nærmere hvilke områder det kan gis dispensasjon til opplag av båter, samt retningslinjer som må være oppfylt:

Retningslinjer

Med båt menes her små, åpne båter, kajakk, seilbrett o.l. som er enkle å trekke opp på land. Mindre utstyr som kajakk, seilbrett o.l. bør vinterlagres utenfor nasjonalparken eller ved/under hytter i nasjonalparken.

- *Båtopplag bør ikke tillates i sikrede friluftslivsområder, da det kan virke privatiserende og være til hinder for ferdsel.*
- *Opplag av båter bør bare tillates i områder der det er svært vanskelig å få lagret båten på andre steder utenfor nasjonalparken, som Sør-Lauer og Tisler.*
- *Opplag av båter skal ikke være til hinder for lovlig allmenn ferdsel og opphold langs*

stranden.

- Opplag av båter skal ikke få negative konsekvenser for verneverdiene; f. eks. rødlistearter eller naturtyper som er spesielt sårbare for slitasje og annen påvirkning som følger av opplaget.
 - Eier av båten må ha et særskilt behov for lagring på stedet som følge av tilknytning til nærområdet (grunneier, hytteeier) og ikke ha andre muligheter for opplag av båten.
 - Båter skal fortrinnsvis lagres nær hytta (dersom de tilhører en nærliggende hytte), og på fjell slik at de ikke skader vegetasjonen.
 - Båten skal plasseres slik at de ikke er en visuell forstyrrelse i landskapet, skjult bak busker eller nede i en klove. Det kan være aktuelt med vilkår om tildekking med presenning i nøytral farge.
 - Båter kan bare være i opplag deler av året. Tidsrom skal fremgå av søknaden.
 - Det kan stilles som vilkår for tillatelse at båtene skal være merket med eiers navn.
 - Det er aktuelt med flerårige tillatelser inntil tre år.
- Forvaltningsmyndigheten skal føre samlet oversikt over de tillatelsene som blir gitt. I vurderingen av tillatelse skal det vektlegges grad av slitasje som båtbehandlingen påfører naturen og allmennhetens tur- og friluftsmuligheter.

Hvorvidt det skal gis slik dispensasjon, må vurderes konkret i det enkelte tilfelle. Vernemyndighetene må påse at det ikke gis tillatelse til tiltak på en måte eller i et slikt omfang at det får en vesentlig negativ effekt på verneverdiene.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget §8, føre-var-prinsippet §9, økosystemtilnærming og samlet belastning §10, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse §11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder §12.

Vurdering av saken

Det søkes om opplag for to lettbåter på inntil 15 fots lengde på samme lokalitet som fremgår av flyfoto i vedlegg 3.

Forvaltningsmyndigheten har registrert mange steder med båttopplag i nasjonalparken, også plasser der det er kjent at opplag har foregått i mange år, slik som i denne søknaden. Det er stort behov for opplagsplasser for båter (og båt plasser) i Hvaler kommune generelt, også i nasjonalparken. På Høgholmen er det totalt tre hytter som kan ha interesse av å ha båter i opplag i dette området.

Opplag av båter er i utgangspunktet forbudt innenfor verneområdet jf. § 3 pkt. 1.1 a). Når det i forskriftens § 3 pkt. 1.3 står at "forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til..." betyr ikke det at forvaltningsmyndigheten skal gi tillatelse men at de kan vurdere om en søknad gir grunnlag for dispensasjon. I verneprosessen ble det opplyst at igangværende lovlig bruk skulle kunne fortsette. Lovlig bruk innebærer nødvendige tillatelser fra offentlige myndigheter i tillegg til privatrettslige tillatelser fra f.eks grunneier.

Det er kommet søknader fra alle de tre hyttene som har båttopplag på Høgholmen. Hyttene ble oppført i/før 1965, før strandloven, og eierne i hytte 11 og 12 og festerne i hytte 22 ble muntlig lovet av selger/fester at de kunne ha båtene i vika på vestsiden av

Langholmsundet. Flyfoto fra 1966 (skjermdump fra Norgebilder.no) viser hvordan hyttene på Høgholmen 11, 12 og 22 da hadde etablert en liten brygge i vika, og hadde praksis for vinterlagring av båter på land, slik som i dag. Familien Flydal har hatt båter i opplag på samme sted i ca. 60 år.

I medhold av naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger være kunnskapsbasert. I denne saken har vi tatt utgangspunkt i vår kjennskap til området og eksisterende kunnskap hentet fra forvaltningsplanen. Registreringer i Naturbase og Artskart har også blitt lagt til grunn (vedlegg 1). Forvaltningsplanen utdypere nærmere hvilke områder det kan gis dispensasjon til opplag av båter. Det er bl.a sagt at *båtopplag ikke bør tillates i sikrede friluftslivsområder. Videre at opplag av båter ikke skal få negative konsekvenser for verneverdiene; f.eks. rødlistearter eller naturtyper som er spesielt sårbare for slitasje og annen påvirkning som følger av opplaget. Opplag av båter skal ikke være til hinder for lovlig allmenn ferdsel og opphold langs stranden.*

På Høgholmen er det ikke registrert verken verdifulle naturtyper, sjeldne/sårbare arter eller statlig sikret friluftsområde (se vedlegg 1). Det er søkt om å lagre båtene på samme plass som har vært brukt siden 1960-tallet. På vinteren har båtene vært lagt opp i god avstand fra sjøen, uten hinder for ferdsel, der de også ligger i dag. De er lagt slik at de skjermes for vinden dvs. i kløfter på marka, og ikke på svaberget der de vil blåse bort. Adkomst til opplag er over svaberget og uten slitasje på naturen og utenfor turveier.

Det bør alltid vurderes om et tiltak heller kan gjennomføres utenfor nasjonalparkens grenser. Hytta på Høgholmen 11 ligger ca. 30 høydemeter over havet, og om lag 200 meter i luftlinje fra stranden. Det er derfor ikke mulig å oppbevare båtene på hytta, da det ikke er mulig å bære dem opp fjellet.

Forvaltningsmyndigheten har tilstrekkelig kunnskap til å fatte en beslutning jf. naturmangfoldlovens (nml) § 8. Opplag av båter kan generelt føre til slitasje på vegetasjon, ved mangelfull lystilgang som hindrer vegetasjonens naturlige vekst, også når opplaget skjer i vinterhalvåret fra høst til vår. Bruk av små åpne båter, kajaker og seiljoller om sommeren er for mange en viktig utøvelse av friluftsliv, som også er en del av verneformålet. Dette er en kortere periode av året da det forutsettes at båtene også er ofte på vannet. Lagring av båtene i denne perioden vil i mindre grad skade vegetasjonen enn vinteropplag som gjerne begynner rett etter sommerferien og fortsetter til våren dvs. viktige deler av plantenes vekstsesong. Skade på vegetasjonen kan reduseres ved at det stilles som vilkår at utstyret plasseres litt opp fra bakken.

En tillatelse til fortsatt båtopplag av de omsøkte båtene på Høgholmen, vil etter vår vurdering ikke medføre at den samlede belastningen på området blir for stor (nml § 10). Forvaltningsmyndigheten mener at en lagring på omsøkt plass vil gi liten skade på verneverdiene i nasjonalparken da det ikke er registrert sårbare arter, og samlet sett gi det beste resultatet jf. nml § 12. Etter vår vurdering er nml §§ 9 og 11 ikke aktuelle.

En tillatelse til fortsatt båtopplag på Høgholmen vil etter vår vurdering ikke medføre søknader om opplag av et stort antall båter eller gi presedensvirkning generelt i

nasjonalparken. Det bør likevel stilles vilkår til tillatelsen for å sikre at omsøkt tillatelse ikke vil skade verneverdiene jf. verneforskriften § 2 Formål.

Opplag av båter må også være i tråd med kommuneplanens arealbruk enten det er innenfor eller utenfor vernegrensen.

Klageadgang

Dette vedtaket kan med hjemmel i forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Monika Olsen
nasjonalparkforvalter

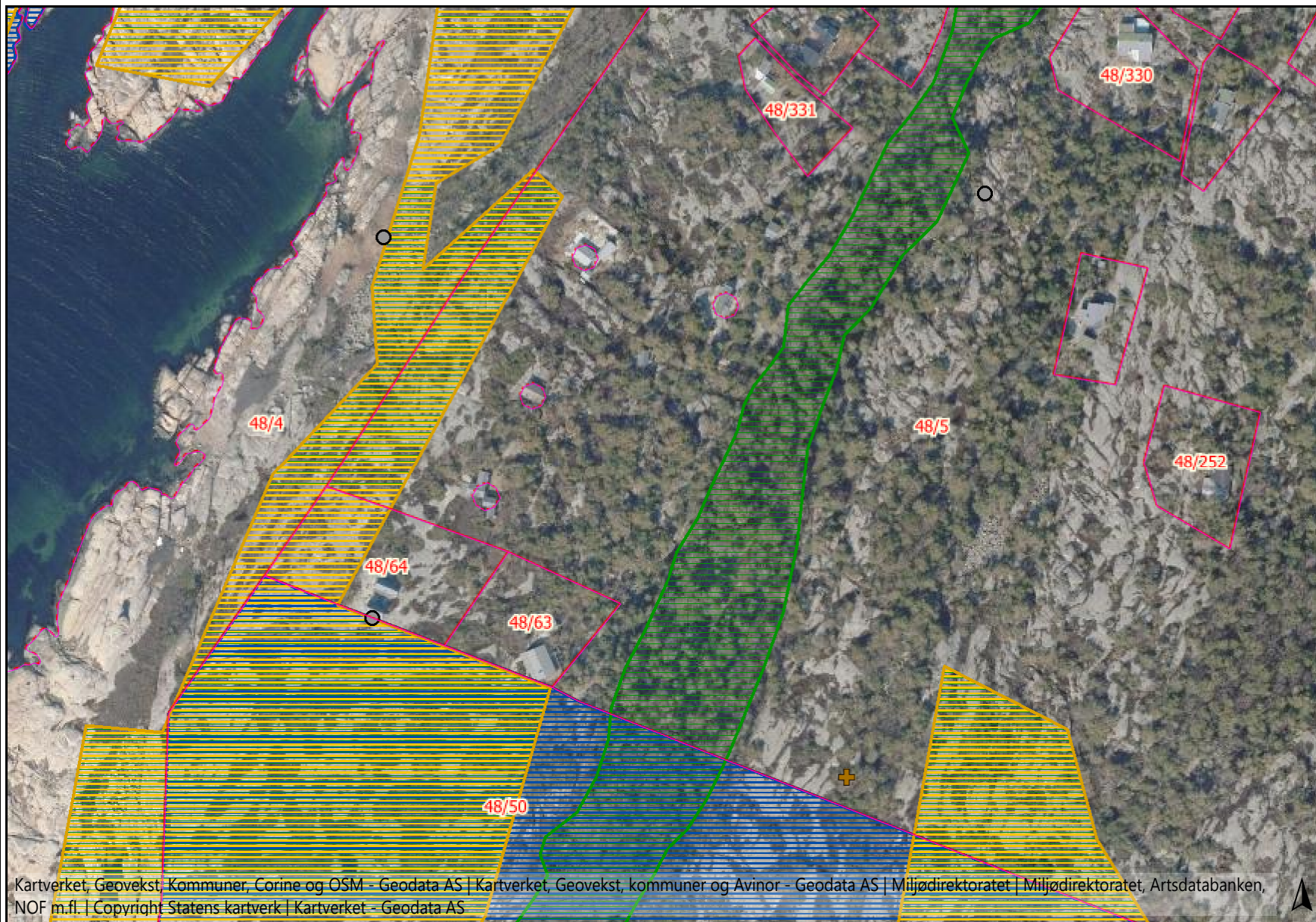
Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

- 1 Kart naturtyper og arter Høgholmen
- 2 Vedlegg til søknad om dispensasjon - bilder Risberg
- 3 Søknad om dispensasjon - båttopplag xx0421 - Risberg

Kopi til:

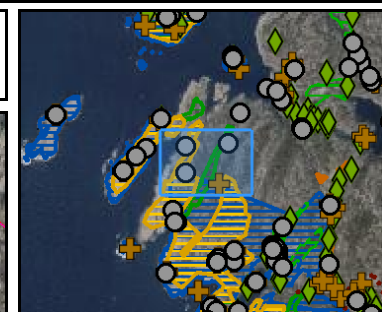
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHALDEN

Kartverket, Geovekst, Kommuner, Corine og OSM - Geodata AS | Kartverket, Geovekst, kommuner og Avinor - Geodata AS | Miljødirektoratet | Miljødirektoratet, Artsdatabanken, NOF m.fl. | Copyright Statens kartverk | Kartverket - Geodata AS

Kartgrunnlag: Kartverket, Geovekst og kommuner.

Kartproduksjon: Statsforvalteren

Tegnforklaring

GeomapMatrikkelEier

DekTeigFlate

artnasjonal

ALLE arter av særlig stor forvaltningsinteresse, punkt

● Alle arter av sarlig stor forv int pkt

ALLE arter av stor forv.intr. (NT-nær trua arter), punkt

⊕ Alle arter av stor forv int [NT] pkt

naturtyper_utvalgte

naturtype_utvalgt_hb13_omr

▨ Kystlynghei

naturtyper_hb13

naturtyper_hb13_alle

▨ Svært viktig og viktig

friluftsliv_statlig_sikra

Statlig sikra friluftslivsområder

▨ Statlig sikra

Kommentarer:

Arter, naturtyper og sikra friluftsområder

Vedlegg Risberg

Søknad om dispensasjon fra forskrift om vern av Ytre Hvaler Nasjonalpark – båtopplag – Høgholmen 11, Gnr. 48, bnr. 63

Oversiktsbilde av vika på østre side av Langholmsundet:

Nærbilde plassering i terrenget: Øverste pil i gruppen av tre båter, Terhi 400 (vår landstedsbåt). Båten er utstyrt med en Honda 10 Hk som skal lagres på hytta. Pilen nederst i bildet viser innpakket Laser seiljolle 14 fot. Denne båten vises i et senere bilde

Bildet under viser vår Tehri og utenfor den, svigersønn og Laser 14 fot. Utenfor den siste båten (plast robåt som tilhørte Flydal) sees en rød bøye. Bøya brukes kun i den mest travle sommerferietiden. Vi setter den ut medio juni og tar den inn igjen i begynnelsen av august. Bruken er dels til gjester, dels til Laseren når en seiler litt mer aktivt.

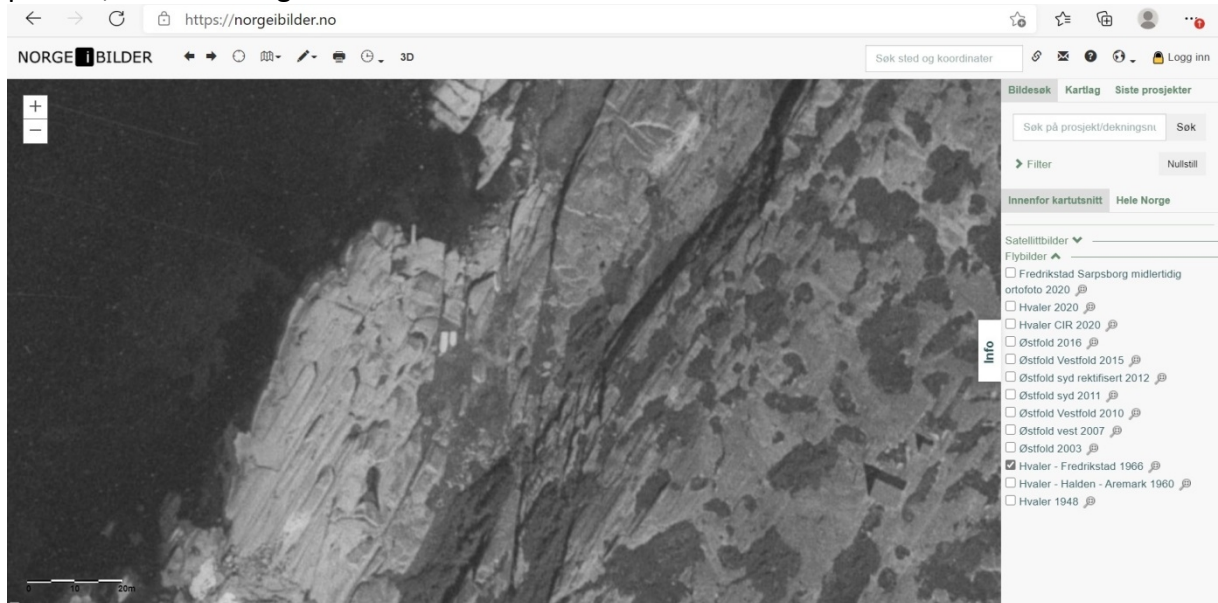

Båtliv i 1972-74.

Alle tre hyttene hadde joller på 60-70 tallet. Bildet viser en betydelig yngre utgave av Terje Risberg som gjorde seg klar til dyst mot Jo Flydal og mannskap med Snipe.

Flyfoto fra 1966 (skjermdump fra Norgebilder.no) viser hvordan hyttene på Høgholmen 11, 12 og 22 da hadde etablert en liten brygge i vika, og hadde praksis for vinterlagring av båter på land, slik som i dag.

Naturparkforvalteren

sfovpost@statsforvalteren.no

Marijke J. Risberg og Terje Risberg

Høgholmen 11, Gnr. 48 bnr. 63, Hvaler

Dato: 18.04.2021

terje.risbergtr@gmail.com

Mobil: 90617186

Søknad om dispensasjon fra forskrift om vern av Ytre Hvaler Nasjonalpark

Båtopplag – Høgholmen 11, Gnr. 48 bnr. 63

Dette er en av tre separate søknader som blir sendt inn for Høgholmen 11, 12 og 22, der det vises til kommunikasjon som Karoline Halvorsen Gamre fra Høgholmen 22 har hatt med naturparkforvalter Monika Olsen 6. april d.å. vedrørende muligheten for å ha båter i opplag i Ytre Hvaler nasjonalpark. Vi har ikke vært klar over at vi måtte søke om dispensasjon for båtopplag. Vi ønsker med denne søknaden å rydde opp i dette.

Historikk/bakgrunn

De tre sørligste hyttene på Høgholmen, Vesterøy (Høgholmen nr. 11, 12 og 22) ble oppført mellom 1961– 1965 av vennene Magne Norheim, Kjell Risberg og Torstein Gamre. I dag eies hyttene av deres etterkommere, hvorav Høgholmen 11, som denne søknaden gjelder, eies av Marijke og Terje Risberg.

Båtliv, herunder landstedsbåt, har vært helt sentralt og et viktig grunnlag for bruken av de tre ovennevnte hytter. I tillegg har noen ro- og seilbåter vært i bruk i «vika» på østsiden av Langholmsundet, hvor vi sammen satt opp en brygge rundt 1965 etter muntlig avtale med grunneier. Bøyer og fortøyningsystem har gitt plass til én båt fra hver hytte i selve vika. På vinteren har båtene vært lagt opp i god avstand fra sjøen, uten hinder for ferdsel, der de også ligger i dag. De er lagt slik at de skjermes for vinden dvs. i kløfter på marka, og ikke på svaberget der de vil blåse bort. Adkomst til opplag er over svaberget og uten slitasje på naturen og utenfor turveier.

Båter knyttet til Høggholmen 11

Hytta på Høggholmen 11 eies i dag av Marijke og Terje Risberg (sønn av Kjell og Ellen Risberg) men er også i bruk av våre tre barn og deres familier. Alle som bruker hytta er således direkte etterkommere av Kjell og Ellen Risberg som kjøpte tomten og oppførte hytta tidlig på 1960-tallet.

Fra Høggholmen 11, har det de siste årene ligget to båter i opplag ca. 20-30 m fra sjøen:

- Tehri landstedsbåt med 10 Hk motor. Motoren lagres i hytta når båten ikke brukes.
- Laser seiljolle. Denne båten erstattet for et par år siden en G-Jolle (seiljolle) som gikk tapt i en vinterstorm (deponert på avfallsdeponi).

Tehri landstedsbåt har ligget i vinteropplag sammen med båtene til Gamre, (Høggholmen 22), i et område som er lite synlig fra sjøen bak et rose/bringebær buskas. Den andre båten er trukket litt lenger inn på land, også den bak et buskas slik at den er lite synlig. Laseren har en grågrønn presenning slik at den kamufleres godt. (Se vedlagt bilder og flyfoto). Båtene legges akkurat på denne lokaliteten idet de da kan bæres/trekkes opp på land med håndkraft i ly fra vind og slik at de ikke blir tatt av høy sjø under vinterstormer. Her har vi hatt båter liggende i opplag siden 1960-tallet, dvs. nær 60 år.

Søknad om dispensasjon

Høggholmen 11 søker om dispensasjon i henhold til forskrift om vern av Ytre Hvaler nasjonalpark § 3 punkt 1.3 bokstav m for to lettbåter på inntil 15 fots lengde på samme lokalitet som fremgår av flyfoto i vedlegg, samt senere illustrasjoner.

Tillatelse til vinteropplagring av to båter av denne størrelsen vil sikre våre fremtidige behov, og være i tråd med den praksis vi har hatt for vinteropplag siden 1960-tallet. Vi har vekselvis hatt opplag av en landstedsbåt og en robåt eller seiljolle på denne lokaliteten. Båtene legges normalt på land i august/september og settes på sjøen i juni. De ligger også på land i perioder sommerstid hvis hytta ikke er i bruk.

Vi søker om at dispensasjonen for ovennevnte båter blir *flerårig*.

Begrunnelse

Alle tre hyttene ble oppført før strandloven 1965, og eierne i hytte 11 og 12 og festerne i hytte 22 ble muntlig lovet av selger/fester at vi kunne ha båtene i vika på østsiden av Langholmsundet. Som den eldste av søkerne kan jeg huske hvordan vår familie ble vist området av Karl Vauer. Karl viste oss vika og ga oss tillatelse til å ha båter i vika og i vinteropplag. Familien vår har hatt båter i opplag på samme sted i over svært lang tid. Båtliv er for oss en viktig del av det å være på hytta.

Så vidt vi kan se ligger ikke båtene til hinder for allmenn ferdsel og opphold langs stranden eller vika. Båtene er lite synlig fra sjøen og det er heller ikke montert skinner, vinsjer eller annet som går ut over naturen.

Hytta på Høgholmen 11 ligger ca. 30 høydemeter over havet, og om lag 200 meter i luftlinje fra stranden. Det er ikke mulig å bære båtene opp fjellet og vi har derfor i realiteten ingen annen oppbevaringsplass. Dersom vi ikke har mulighet til å oppbevare og bruke båtene, vil det vesentlig forringe vår bruk og gleden vi har av hytta vår.

Det er kun ovennevnte tre hytter som har båter i opplag i denne "vika". De tre hyttene sender inn søknad om dispensasjon samtidig. Dermed vil ikke disse søknadene utløse ytterligere søknader om dispensasjon i denne "vika".

Slik vi har fått referert samtalen mellom Karoline Halvorsen Gamre og naturparkforvalteren har vi forstått at så lenge en fikk sendt inn søknadene raskt ville det ikke være nødvendig å fjerne båtene innen varslet frist 1. mai. Vi ber om ev. beskjed dersom dette ikke medfører riktighet.

Ta gjerne kontakt med oss slik at vi kan utdype informasjonen i søknaden dersom det er behov for det.

Med vennlig hilsen

Marijke J. Risberg og Terje Risberg (sign.)

Eiere Høgholmen 11

Vedlegg: Bilder, flyfoto